

Kulturnämnden

Yttrande över förslag till detaljplan med miljökonsekvensbeskrivning för Fisksätra marina, Erstavik 26:608 och del av Erstavik 26:1, Brantvägen

Förslag till beslut

Kulturnämnden tillstyrker förslaget till detaljplan med miljökonsekvensbeskrivning för Fisksätra marina, Erstavik 26:608 och del av Erstavik 26:1, Brantvägen, med tillägget att ett tillräckligt antal gästplatser i båthamnen, samt platser för kulturhistoriska skyltar längs gångvägen, ska beaktas i det fortsatta planeringsarbetet.

Sammanfattning

En detaljplan har tagits fram med syfte att bland annat utvidga småbåtshamnen från dagens ca 275 båtplatser till 500 platser, samt göra området Fisksätra pir tillgängligt för allmänheten. Planförslaget innehåller även ett förslag om att anlägga en allmän gångväg till Skogsö naturreservat via en strandpromenad genom marinan. Planområdet omfattar Erstavik 26:608 och berör en mindre del av naturreservatet Skogsö. Störst påverkan för landskapsbilden sker genom att en öppen vattenyta nu föreslås som hamnområde. Känsligast är vattenområdet närmast Skogsöreservatet.

Tillgängligheten är en viktig förutsättning för att så många som möjligt ska besöka museet HAMN och närliggande historiskt intressanta områden. Därför anser kultur- och fritidsenheten att ett tillräckligt antal gästplatser i båthamnen ska säkerställas i det fortsatta planeringsarbetet. Enheten anser även att gestaltningen av gångvägen är viktig, dels till och från Fisksätra pir, dels mellan Skutviken och Fisksätra marina. Vägen bör fungera som en förlängning mellan museet och den rika historien i området, exempelvis gällande varvsverksamheten och båtleden i anslutning till området. Därför bör strategiska platser för kulturhistoriska skyltar ingå i det fortsatta planeringsarbetet.

Ärendet

Syftet med detaljplanen är att utvidga småbåtshamnen från dagens ca 275 båtplatser till 500 platser, samt skapa möjlighet för båtförvaring i hallar. Syftet är även att göra området Fisksätra pir tillgängligt genom att anlägga allmän väg och gångväg till piren, samt planlägga

piren som allmän plats. En allmän gångväg ska även anläggas till Skogsö naturreservat via bland annat en strandpromenad genom marinan.

Planområdet ligger intill Lännerstasundet i nordöstra delen av Fisksätra, ca 300 m norr om Fisksätra centrum. Det omfattar Fisksätra marina och en mindre del väster om marinan vid Fisksätra holme. Planområdet omfattar Erstavik 26:608 och berör en mindre del av naturreservatet Skogsö. I övrigt gränsar området till Saltsjöbanan i sydöst och Fisksätra skola och Folkets hus i väster.

På Erstavik 26:608 finns en huvudbyggnad (marincentret) som ligger på den sydvästra delen av fastigheten. Byggnaden används idag till marina verksamheter som båtsnickeri, segelmakeri och kontor för dessa på de nedre våningsplanen. De nyare verksamheterna på våning 4 och 5 i byggnaden omfattar museum och servering.

På den nedre hamnplanen planeras för omkring sex små sjöbodar lämpade för mindre kontorsverksamhet, uthyrning av t.ex. kajaker, förvaring mm. Huvudbyggnaden föreslås fortsatt användning för mindre industrilokaler, kontor och försäljning kopplat till båtlivet samt restaurang, vandrarhem och museum och/eller andra kulturella verksamheter.

Planenheten gör bedömningen att detaljplanens genomförande innebär en betydande miljöpåverkan, bland annat på Skogsö naturreservat, landskapsbilden och riksintresset kust och skärgård. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken har därför upprättats.

Utökningen av antalet båtplatser ska ske på den östra sidan av piren. Piren som byggdes under 2013 föreslås bli allmän plats och ska tillgodose behov av att ta emot besökare sjövägen, främst till museet, samt vara utgångspunkt för guidade båtturer till Baggensstaket och Skogsö naturreservat. Den ska även vara möjlig att angöra med skärgårdstrafik och utgöra passageväg till marinans båtplatser samt fungera som en mötesplats för närboende.

Samtliga nya byggnader samt huvudbyggnaden färgsätts med matta, dova kulörer i rött eller svart för att passa in i landskapsbilden. Takhöjden och taklutningen regleras för att behålla landskapsbilden från sundet mot den nedre hamnplanen. Sjöbodarna har bestämmelse om sadeltak. Förslaget bedöms inte påverka landskapsbilden negativt sett på avstånd.

Kulturmiljö

Utmed farlederna ligger flertalet av Nackas äldre gårdar från forntid och historisk tid. De äldsta gårdarna med forntida ursprung finns utmed den södra farleden, Stäket, Järlasjön-Sicklasjön. Även Boo, Fisksätra, Järta och Sickla har forntida anknytning. Vid gårdarnas hemvikar och skyddade hamnplatser, kan det finnas marinarkeologiskt intressant material. Varvsverksamhet har bedrivits i Fisksätra marina sedan 1910-talet. Större varvsbyggnader och en hamnanläggning har präglat landskapsbilden under en lång tid. Inga varvsbyggnader av kulturhistoriskt intresse finns kvar.

Riksintresse

Hela Nackas kust och skärgård ingår i riksintresset "kustområdet och skärgården". Värde ligger i "växelverkan mellan land och vatten samt det omväxlande kulturlandskapet". Området ska skyddas i sin helhet med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns.

Turismen och friluftslivets intressen, särskilt det rörliga friluftslivets intressen, ska beaktas vid bedömningen inför exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Skogsö naturreservat

Del av fastigheten Erstavik 26:608 ligger inom naturreservatet Skogsö. Beslut om dispens från reservatsföreskrifterna för att anlägga småbåtshamn inom den del som tillhör reservatet fattades av Naturreservatsnämnden 2013-03-20, § 18. Störst påverkan för landskapsbilden sker genom att en öppen vattenyta nu föreslås som hamnområde. Känsligast är vattenområdet närmast Skogsöreservatet.

Planområdet ligger delvis inom naturreservatet Skogsö och en del av brygganläggningen kommer att anläggas inom reservatet, dock inte utanför den östra fastighetsgränsen. Dispens har redan beviljats för åtgärden. Konsekvensen blir att arealen öppen vattenyta i reservatet minskas något, vilket kan upplevas som negativt av det rörliga friluftslivet och reservatets upplevelsevärden. Reservatet tillgängliggörs genom en gångväg från marinan vilket är positivt.

Övrig kulturhistorisk lämning

Mellan piren och holmen har ett vrak från 1800-talets senare delar identifierats efter utredning av Sjöhistoriska museet genom en arkeologisk förstudie. Vraket har status övrig kulturhistorisk lämning. Inga förändringar i vattenanvändningen planeras i lämningens direkta närhet.

Kultur- och fritidsenhetens synpunkter

Det aktuella förslaget till detaljplan innehåller endast antydningar om att det kan finnas plats för gästplatser i den utbyggda båthamnen. Kommunens nya slagfältsmuseum HAMN, som förväntas locka många besökare, ligger i direkt anslutning till båthamnen. Tillgängligheten är en viktig förutsättning för att stärka kommunens kultur- och besöksnäringar. Därför anser kultur- och fritidsenheten att ett tillräckligt antal gästplatser i båthamnen ska säkerställas i det fortsatta planeringsarbetet.

Den planerade promenadvägen till Skogsö beskrivs inte närmare och sträckningen framgår inte på kartan. Enheten anser att gestaltningen av gångvägen är viktig, dels till och från Fisksätra pir, dels mellan Skutviken och Fisksätra marina. Vägen bör fungera som en förlängning mellan museet och den rika historien i området, exempelvis gällande varvsverksamheten och båtleden i anslutning till området. Därför bör bland annat strategiska platser för kulturhistoriska skyltar ingå i det fortsatta planeringsarbetet.

Planförslaget innebär en viss negativ inverkan på en del av Skogsö naturreservat, men enheten anser att fördelarna med en ökad tillgänglighet till Fisksätra marina övervinner nackdelarna.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår kultur- och fritidsenheten att kulturnämnden tillstyrker förslaget till detaljplan med miljökonsekvensbeskrivning för Fisksätra marina,

Erstavik 26:608 och del av Erstavik 26:1, Brantvägen, under förutsättning att ett tillräckligt antal gästplatser i båthamnen, samt platser för kulturhistoriska skyltar längs gångvägen, säkerställs i det fortsatta planeringsarbetet.

Ekonomiska konsekvenser

Det aktuella planförslaget bedöms inte få några ekonomiska konsekvenser inom nämndens ansvarsområde.

Bilagor

1. Detaljplan med miljökonsekvensbeskrivning för Fisksätra marina, Erstavik 26:608 och del av Erstavik 26:1, Brantvägen

Anna Hörnsten
Kulturexpert
Kultur- och fritidsenheten